

2017-06-29
M2017/01665/Ee (delvis)
M2017/01727/Ee

Miljö- och energidepartementet

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

Uppdrag att fastställa riktlinjer för samhällsekonomiska analyser vid byggande av överföringskapacitet för el

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Energimarknadsinspektionen att

- identifiera vilka typer av effekter som bör analyseras och kvantifieras inom ramen för samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar inför beslut om investeringar i överföringskapacitet i stamnätet för el,
- utreda och föreslå hur dessa effekter ska kvantifieras samt vilken geografisk avgränsning som ska tillämpas vid de samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningarna,
- utreda behovet av att en fristående aktör utför samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid nätinvesteringar som ett komplement till de samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar som Svenska kraftnät i dag ansvarar för att utföra. Energimarknadsinspektionen ska vid genomförandet tillvarata den kunskap och erfarenhet som finns hos Statskontoret.

I uppdraget ingår att överväga i vilken utsträckning författningsreglering är lämplig och, vid förekommande fall, lämna förslag på sådana författningsförändringar. Förslag på författningsändringar ska föregås av en konsekvensutredning.

Vid genomförandet av uppdraget ska Energimarknadsinspektionen tillvarata den kunskap och erfarenhet som finns hos Affärsverket svenska kraftnät. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) senast den 13 april 2018.

Bakgrund

Riksrevisionen har granskat regeringens och Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) styrning mot en säker kraftöverföring till samhälls-ekonomiskt försvarbara kostnader (se rapporten Förutsättningar för en säker kraftöverföring RIR 2016:28). I rapporten rekommenderar Riksrevisionen bl.a. att regeringen fastställer riktlinjer för samhällsekonomiska analyser inom elområdet för att säkerställa att Svenska kraftnät presenterar tillräckliga investerings- och finansieringsunderlag till riksdag och regering.

Regeringen har i skrivelsen *Riksrevisionens rapport om förutsättningar för en säker kraftöverföring* (skr. 2016/17:148) som svar på Riksrevisionens granskning aviserat ett uppdrag till Energimarknadsinspektionen avseende Svenska kraftnäts samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar. Syftet är att närmare identifiera vilka typer av effekter som bör kvantifieras inom ramen för en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning samt att föreslå riktlinjer för kvantifiering av dessa effekter. I skrivelsen bedömde regeringen att det vid vissa typer av investeringar kan finnas skäl att inte utföra en samhälls-ekonomisk lönsamhetsbedömning, t.ex. vid en nyanslutning, med hänvisning till att Svenska kraftnät har anslutningsplikt. Dessutom kan det finnas skäl att investera i projekt som kan vara viktiga för att upprätthålla försörjnings-tryggheten men vars effekter är svåra att kvantifiera i en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning.

Närmare om uppdraget

Det är betydelsefullt att de investeringar som görs i ökad överföringskapacitet ska vara samhällsekonomiskt motiverade. Energimarknadsinspektionen får därför i uppdrag att identifiera vilka typer av effekter som bör analyseras och kvantifieras inom ramen för samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar inför beslut om investeringar i överföringskapacitet i stamnätet för el. Även samhällsekonomiska effekter som är svåra att kvantifiera ska identifieras och analyseras inom ramen för uppdraget.

Det är också viktigt att på lämpligt sätt ställa förstärkt överföringskapacitet mot alternativ, såsom energilager, produktionskapacitet etc. som eventuellt kan vara ett mer samhällsekonomiskt effektivt sätt att uppnå samma mål. Det bör dock poängteras att även om Svenska kraftnäts analys skulle visa på att en annan åtgärd, exempelvis förbättringar på efterfrågesidan, än nätutbyggnad är den bästa åtgärden i ett enskilt fall, så har Svenska kraftnät begränsat handlingsutrymme på grund av reglerna om åtskillnad mellan monopol och konkurrensutsatt verksamhet.

Transmissionsnätsföretagens samarbetsorgan på europeisk nivå (ENTSO-E) har fastställda riktlinjer för hur samhällsekonomiska bedömningar bör utformas inför beslut om investeringar i överföringskapacitet. Dessa riktlinjer gäller dock endast vid investeringar som ingår i den europeiska nätutvecklingsplanen. De europeiska riktlinjerna bör dock kunna fungera som ett bakgrundsunderlag vid utformningen av svenska riktlinjer. Inom det nordiska samarbetet gäller principen att finansiering ska ske i proportion till den nytta som erhålls för respektive land. I uppdraget ingår även att utifrån denna princip ta fram riktlinjer för vilken geografisk avgränsning som ska användas vid de samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningarna.

Det kan även finnas anledning att ge en fristående aktör i uppdrag att genomföra samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid nätinvesteringar, som ett komplement till de bedömningar som Svenska kraftnät ansvarar för att utföra. Detta för att ge ett bättre beslutsunderlag i syfte att säkerställa kostnadseffektivitet vid utbyggnad av elnätet.

De generella, övergripande bestämmelserna om att investeringar i överföringskapacitet ska vara samhällsekonomiskt motiverade bör vara bindande och finnas i lag och/eller förordning. Samhällsekonomiska analyser kräver även detaljerade riktlinjer som ofta kan behöva justeras. Sådana detaljerade riktlinjer bör dock i huvudsak ges i allmänna råd eller liknande som får tas fram efter det att de övergripande bestämmelserna eventuellt är på plats.

Energimarknadsinspektionen får därför även i uppdrag att överväga i vilken utsträckning författningsreglering är lämplig, och i de fall Energimarknads-

inspektionen anser att författningsreglering är lämplig, lämna förslag på författningsändringar. Förslag på författningsändringar ska följas av en konsekvensutredning.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Johan Leymann

Kopia till

Affärsverket svenska kraftnät
Statskontoret
Statens energimyndighet
Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/BT PBB
Miljö- och energidepartementet/ME